

EETPLEIN

Djemaa
el Fna

ROTTERDAM

Inhoudsopgave

Djemaa el Fna Rotterdam

- Factsheet Djemaa el Fna Rotterdam 2017 en 2018 *pag. 4*
- Inleiding *pag. 5*
- Doelstelling en maatschappelijke rol *pag. 6*

Thema en programma

- Sfeer en ondernemers *pag. 7*
- Programmaopzet editie 2017 en 2018 *pag. 7*
- Programma 2016: een terugblik *pag. 8*
 - Muziek pag. 9*
 - Theater & Film pag. 10*
 - Comedy & Spoken Word pag. 10*
 - Literatuur pag. 11*
 - Culinaire Talkshows & Masterclasses pag. 12*
 - Workshops/KIDS pag. 13*

Organisatie

- Stichting De Loodsen *pag. 15*
- Projectteam, programmeurs, vrijwilligers en bestuur *pag. 15*
- Financiën *pag. 16*
- Contactgegevens Stichting De Loodsen *pag. 16*

Djemaa el Fna Rotterdam

Factsheet Djemaa el Fna Rotterdam 2017 en 2018

Datum:	vrijdag 22 t/m zondag 24 september 2017 vrijdag 21 t/m zondag 23 september 2018
Locatie:	Museumpark Rotterdam
Doelstelling:	<p>Een breed publiek op een toegankelijke manier kennis laten maken met en onderdeel laten zijn van kunst en cultuur geïnspireerd op de Maghreb. De doelgroep is deels onontgonnen als het gaat om mensen met Noord-Afrikaanse roots omdat zij niet of nauwelijks Nederlandse festivals en kunstinstellingen bezoeken of door de podiumkunsten bereikt worden.</p> <p>Creëren van een ontmoetingsplek waar kunst en cultuur de bezoekers uitdagen zich bewust te zijn van en bekend te geraken met elkaars culturele achtergrond.</p> <p>Met een onderzoekend en verbindend inhoudelijk programma de kwaliteit en diversiteit in de podiumkunsten stimuleren en het publieksbereik voor deze kunsten vergroten.</p> <p>Djemaa el Fna Rotterdam wil tenslotte jong talent stimuleren door het een podium te bieden in een uitgebalanceerd inhoudelijk programma en het stimuleert met het Eetplein ondernemerschap door samen met een gevarieerde groep ondernemers een groots openluchtrestaurant neer te zetten.</p>
Programma:	Multidisciplinair: muziek, dans, theater & film, comedy & spoken word, literatuur, culinaire talkshows & masterclasses, workshops/KIDS.
Organisatie:	Stichting De Loodsen i.s.m. Theater Zuidplein, Pagina Groot, Boekhandel v/h Van Gennep, Espresso Dates, Atlas Electronic Music & Arts Festival, Codarts Rotterdam en Maghreb Talent.
Beoogd bereik:	30.000 bezoekers Rotterdam: 50%, Regio Rijnmond overig: 20%, rest van Nederland 20%, buitenland 10%.
Doelgroepen:	Een gemêleerd publiek: volwassenen met en zonder kinderen, <i>young adults</i> , ouderen, festivalpubliek, toeristen, val alle leeftijden en met een verschillende culturele achtergrond. Het evenement heeft een nationale én internationale uitstraling en dito bereik.
Marketing en Communicatie:	Focus op het onderzoekende en verbindende inhoudelijke kunst- en cultuurprogramma, het verder verbreden van de doelgroep en het aanscherpen van de communicatie tijdens het evenement.
Financiers:	Publiek, ondernemers, gemeente Rotterdam, subsidiënten, fondsen en sponsors.

Inleiding

Tijdens een van zijn reizen naar Marokko bezocht Joost Maaskant, initiator en zakelijk leider van Djemaa el Fna Rotterdam, het **gelijknamige plein in Marrakesh**. Hij besloot in 2013 met zijn Stichting De Loodsen een evenement op te zetten geïnspireerd op de sfeer en de sterke elementen van het plein in Marokko. Met kunst, cultuur en eten als middel om in multicultureel Rotterdam onder een **brede en deels onontgonnen doelgroep** nieuwe ontmoetingen te laten ontstaan.

Van vrijdag 22 t/m zondag 24 september 2017 en van vrijdag 21 t/m zondag 23 september 2018 organiseert Stichting De Loodsen voor de vijfde en zesde keer het festival Djemaa el Fna Rotterdam, met de programmaonderdelen **muziek, dans, theater & film, comedy & spoken word, literatuur, culinaire talks & masterclasses en workshop/KIDS**. Op een terrein van ruim 20.000 vierkante meter met vier podia komen 30.000 bezoekers, 80 ondernemers en 50 artiesten samen. Het festival biedt een podium aan voornamelijk **professionele** muzikanten, dj's, choreografen, dansers, theater- en filmmakers, acteurs, straat- en circusartiesten, comedians, woordkunstenaars, dichters, schrijvers en culinaire kopstukken. Er is ook ruimte voor jong **talent**.

Context en sfeermaker is het (Eet)plein met **drie markten**: de Souk, de Foodmarkt en de Ambachtsmarkt. Djemaa el Fna Rotterdam is geïnspireerd op de geuren en kleuren, de muziek en de verhalende traditie van de **Maghreb** – het noordwestelijke deel van Afrika. Het **festivalprogramma** breekt gesprekken open, zet mensen aan het denken en brengt hen in beweging, onder meer door schurende issues in de samenleving van nu te agenderen. Ons publiek stapt in een wereld waar **iedereen meedoet** en **culturele diversiteit** gevierd wordt en geniet er van de **kwaliteit en diversiteit van de podiumkunsten** en de **talrijke culinaire smaken** die Rotterdam rijk is.

Met een '**subsidie programmering festivals**' houden we reeds ingezette ontwikkelingen vast en zijn we in staat om eens verder weg kijken, in de tijd, maar ook geografisch. We kunnen dan bijvoorbeeld meer **kwalitatief hoogwaardige** voorstellingen en muziekoptredens uit binnen- en buitenland boeken en een behoorlijke stap zetten **van projectmatig naar meer structureel programmeren**. Djemaa el Fna Rotterdam wil haar programmeursteam uitbreiden en breder inzetten, dans toevoegen aan de programmaonderdelen, in plaats van alleen previews ook volledige (theater)voorstellingen programmeren en nog meer partijen uit haar netwerk samenbrengen.

Djemaa el Fna Rotterdam kenmerkt zich door een **uitzonderlijk publieksbereik**. Qua publiek is het festival een directe weerspiegeling van de bewoners van Rotterdam, met **bezoekers van alle leeftijden en culturele achtergronden**. Maar de populariteit van en betrokkenheid bij het evenement is het grootst onder **bezoekers met Noord-Afrikaanse roots**. Andere evenementen, festivals en culturele instellingen bereiken deze doelgroep niet of nauwelijks. Dat maakt het mogelijk een **flirt** te laten ontstaan tussen deze doelgroep en **kunst en cultuur** en het festival zorgt er ook voor dat de aanstormende jonge generatie in deze doelgroep in contact blijft staan met haar **roots**.

Wat Stichting De Loodsen met Djemaa wil, is **verbinden**: met een **inhoudelijk kunst- en cultuurprogramma** en **eten** als smeermiddelen. Traditie en cultuur spelen daarbij een belangrijke rol, maar ons programmeursteam zoekt op alle vlakken de ruimte op. We streven naar de juiste combinatie tussen **traditie** en **experiment**, tussen **professionals** en **jong talent**. Een manier van programmeren die in het **DNA van Rotterdam** lijkt te zitten en die bij ons ook nog eens een behoorlijk **onontgonnen doelgroep** bereikt.

Alles wat je aandacht geeft, groeit. Wij geloven dat we met de ondernemers, de artiesten en ons publiek de sociale binding kunnen versterken en culturele uitwisseling kunnen stimuleren. Dat doen we door de multiculturele samenleving te vieren. Met kunst, cultuur en eten. En met iedereen!

Proef de cultuur!

Doelstelling en maatschappelijke rol

“Voor het culturele landschap in een wereldstad als Rotterdam is Djemaa el Fna niet alleen een culturele en gastronomische verrijking, het maakt de stad gewoonweg completer. In een tijd waarin diversiteit wordt geproblematiseerd bewijst Djemaa el Fna Rotterdam dat plekken die werelden samenbrengen – vooral in deze tijd – broodnodig zijn.” *Abdelkarim El-Fassi (filmmaker)*

“De tijdgeest in Nederland kenmerkt zich door verharding, verdeling, onbegrip en verwijding tussen groepen. Zowel nationale als internationale politieke en maatschappelijke ontwikkelingen lijken de verschillende bevolkingsgroepen in Nederland tegenover elkaar te willen plaatsen. Althans, dat is wat we terugzien in de media. Als we naar het straatbeeld in Rotterdam kijken, zien we dat voor de jongste generaties de Rotterdamse diversiteit een (vanzelfsprekend) gegeven is.”

Samira Abbadi (programmeur culinaire talkshows & masterclasses Djemaa el Fna Rotterdam)

In een tijd waar terreur en politieke partijen de samenleving in tweeën lijken te willen delen, kan Djemaa el Fna Rotterdam een tegenbeweging inzetten en de dialoog bevorderen tussen mensen van alle leeftijden en verschillende komaf. Stichting De Loodsen wil met Djemaa el Fna Rotterdam een breed publiek op een laagdrempelige manier kennis laten maken met en onderdeel laten zijn van kunst en cultuur geïnspireerd op de Maghreb. Het festival moet een ontmoetingsplek zijn waar we met kunst, cultuur en eten de bezoekers uitdagen om zich bewust te zijn van en bekend te geraken met elkaars culturele achtergrond.

Djemaa el Fna Rotterdam is een multidisciplinair evenement dat haar bezoekers meeneemt in een beleving van de Noord-Afrikaanse verhalende traditie door middel van muziek, dans, theater & film, comedy & spoken word, literatuur, culinaire talkshows & masterclasses en workshops/KIDS. Met dit onderzoekende en verbindende inhoudelijk kunst- en cultuurprogramma wil het festival de kwaliteit en diversiteit in de podiumkunsten stimuleren en het publieksbereik voor deze kunsten vergroten.

Nederland en de stad Rotterdam kennen een grote culturele diversiteit. Waar actualiteit en politiek de samenleving soms verdelen, wil de organisatie van Djemaa el Fna Rotterdam bijdragen aan de interesse in elkaar en elkaars achtergrond, en wil het nuance in beeldvorming over ‘de ander’ stimuleren. Daarom creëert Stichting De Loodsen een ontmoetingsplek waar kunst en cultuur de bezoekers uitdagen zich bewust te zijn van en bekend te geraken met elkaars culturele achtergrond. Djemaa el Fna Rotterdam wil de positieve kant van culturele diversiteit belichten en omarmen (als tegenhanger van een stigmatiserende of negatieve kijk op een andere culturele achtergrond). Door een plek te creëren waar mensen met verschillende etnische achtergronden elkaar ontmoeten, kan het festival bijdragen aan sociale cohesie en kan het een breed publiek op een toegankelijke manier kennis laten maken met en onderdeel laten zijn van kunst en cultuur geïnspireerd op de Maghreb. Daarmee zet het multicultureel Rotterdam en Nederland op een positieve manier op de kaart.

Djemaa el Fna Rotterdam wil tenslotte jong talent stimuleren door het een podium te bieden in een uitgebalanceerd inhoudelijk programma en het festival stimuleert ondernemerschap door samen met een gevarieerde groep ondernemers een groots openluchtrestaurant neer te zetten.

De grote aanloop van bezoekers en positieve reacties – elk jaar weer – maken duidelijk dat Djemaa el Fna Rotterdam in een behoefte voorziet en dat geeft het evenement haar actualiteit en urgentie. Djemaa el Fna Rotterdam is een plek waar mensen trots zijn op hun achtergrond. Het geeft een positieve impuls aan het samenkomen van mensen en het ontmoeten van elkaar en elkaars cultuur. We omarmen er de multiculturele diversiteit en vieren de rijkdom die het ons kan brengen!

Thema en programma

Sfeer en ondernemers

“Met Djemaa el Fna in Rotterdam waan je je in Marrakesh. De georganiseerde chaos en typisch Marokkaanse kraampjes zijn geweldig! Misschien is het in Rotterdam nòg leuker dan op het plein in Marokko. Je ziet in Rotterdam een mengelmoes van Nederlanders. Geen toeristen, maar allemaal thuis in eigen land, samen genietend van een wereldse sfeer.”

Wassila Hachchi, voormalig lid van de Tweede Kamer voor D66

Een belangrijk aspect van Djemaa el Fna Rotterdam is de sfeer die geïnspireerd is op het gelijknamige plein in Marrakesh. Dat houdt in dat we kijken naar deze authentieke Marokkaanse sfeer en deze vertalen naar ons festival in Rotterdam. Uniforme kramen waar ter plekke verschillende gerechten worden bereid die je zittend aan grote tafels kunt opeten. Het verbindende inhoudelijke kunst- en cultuurprogramma ondersteunt die sfeer en neemt de bezoekers verder mee een andere wereld in, een wereld vol verhalen.

De opzet van Djemaa el Fna Rotterdam is anders dan de andere festivals en evenementen die Stichting De Loodsen organiseert. De basis van Djemaa el Fna Rotterdam ligt namelijk in de participatie van de ondernemers. Zij zijn niet alleen onderdeel van het grootse openluchtrestaurant, zij zijn ook partners van het festival. Onze kennis en ervaring heeft een stimulerende werking op het ondernemerschap. Inmiddels is er een community ontstaan van enthousiaste ondernemers die als vanzelfsprekend het jaar erop weer meedoen en die gedurende het jaar betrokken blijven. Hun enthousiasme stimuleert en activeert anderen om ook de sprong naar het ondernemerschap te wagen. De ondernemers spelen een belangrijke rol in de marketing en communicatie naar hun eigen achterban en naar potentiële bezoekers. Zij zijn de ambassadeurs van Djemaa el Fna Rotterdam. Zo creëren we een gemeenschappelijk evenement waar het geheel meer is dan de som der delen.

Programmaopzet editie 2017 en 2018

“Rotterdammers komen er samen om te genieten van eten, literatuur, muziek, theater en elkaar. En dat alles in Noord-Afrikaanse stijl. Dit jaar ben ik voor het eerst als muziekprogrammeur betrokken bij de organisatie. Gewapend met een bescheiden budget en een handvol contacten in de Noord-Afrikaanse scene begin ik mensen te bellen. Het is lastig drie dagen hoogwaardig programma samen te stellen in een niche. Bovendien heb ik de artistieke ambitie grenzen op te zoeken, en me niet te beperken tot veilige keuzes. Cross-overs tussen moderne genres en lokale tradities laten ons zien dat technologie de wereld verkleint. Er is geen ontkomen meer aan de *global village*. Met een bredere horizon en verbroedering versieren we tijdens dit mooie festival voorzichtig de stad.”

Roufaida Aboutaleb (programmeur muziek Djemaa el Fna Rotterdam)

Djemaa el Fna Rotterdam bestaat in 2017 vijf jaar! In de eerste drie jaar kreeg het inhoudelijke programma elk jaar meer vorm. Ooit begonnen als randprogramma voor het eetplein werd het programma al snel een doel op zich en inmiddels dient het eetplein als decor, als sfeer voor het inhoudelijke programma. De diverse programmaonderdelen trekken talrijke bezoekers aan en het samenspel en de sfeer zorgen ervoor dat mensen blijven hangen en met elkaar in gesprek gaan, over schurende maatschappelijke issues in de samenleving van nu bijvoorbeeld. Het evenement heeft een nationaal én internationaal bereik: het heeft fans tot over de landsgrenzen.

Uit publieksonderzoek blijkt dat ons festival veel hoger gewaardeerd wordt als het publiek goed op de hoogte is van de programmering en/of programma heeft bezocht. Daartoe hebben wij in 2016 een programmaboekje gemaakt dat elke bezoeker ontvangt als hij/zij het festivalterrein betreedt. Het

boekje werd enthousiast ontvangen en heeft ervoor gezorgd dat het publiek meer divers van samenstelling was dan ooit tevoren. Wij sturen u het programmaboekje 2016 ter inzage.

Djemaa el Fna Rotterdam is ooit ontstaan vanuit de wens om een ontmoetingsplek te creëren waar culturele diversiteit wordt gedeeld, met Noord-Afrikaans eten en kunst en cultuur geïnspireerd op de verhalende traditie van de Maghreb als smeermiddelen. Met de groei van het festival zijn kunst en cultuur, en dan met name de podiumkunsten steeds meer centraal komen te staan. Dat betekent niet dat we 'het eten' loslaten, maar onze focus verschuift. Ondanks het feit dat we niet heel veel groter willen groeien in capaciteit/omvang, groeit het verbindende en inhoudelijke programma.

Vanaf 2017 zetten we hoger in op de opzet en inhoud van het programma en willen we letterlijk en figuurlijk braakliggende terreinen verkennen. Met een structurele programmasubsidie houden we reeds ingezette ontwikkelingen vast en stellen we ons in staat om eens verder weg kijken, in de tijd, maar ook geografisch. We kunnen dan bijvoorbeeld meer kwalitatief hoogwaardige voorstellingen en muziekoptredens uit binnen- en buitenland boeken en een behoorlijke stap zetten van projectmatig naar meer structureel programmeren. We kunnen dan al vroeg in het jaar en in samenwerking met de Rotterdamse Schouwburg of Theater Zuidplein een belangrijke internationale act boeken als Europese première of de volledige voorstelling boeken als we het jaar daarvoor een preview hebben laten zien. Djemaa el Fna Rotterdam wil tevens het programmeursteam uitbreiden en breder inzetten, dans toevoegen aan de programmaonderdelen, in plaats van alleen previews ook volledige (theater)voorstellingen programmeren en nog meer partijen uit haar netwerk samenbrengen.

Programma 2016: een terugblik

Djemaa el Fna Rotterdam is een multidisciplinair evenement. Uitgangspunt voor het inhoudelijke programma is de verhalende traditie van de Maghreb, het noordwestelijke deel van Afrika. Het programma wordt samengesteld door verschillende ervaren en minder ervaren programmeurs, die met hun kennis en netwerk volgens een vooraf bepaalde gemeenschappelijke doelstelling een programmaonderdeel invullen. Tijdens de eerste edities van Djemaa el Fna Rotterdam was het programma vooral sfeer ondersteunend. Inmiddels is het inhoudelijk programma leidend; het stimuleert actieve deelname aan kunst en cultuur en draagt bij aan een open samenleving.

Binnen de diverse programmaonderdelen ligt de focus op het laten zien van kunst en cultuur geïnspireerd op de Maghreb. Er is zowel ruimte voor de traditionele genres als moderne cross-overs en zowel voor professionals als jong talent. Dat zorgt voor een mooie balans. Kunst en cultuur geïnspireerd op de Maghreb is sterk in ontwikkeling. Steeds meer muzikanten, dj's, choreografen, dansers, theater- en filmmakers, acteurs, straat- en circusartiesten, comedians, woordkunstenaars, dichters, schrijvers en culinaire kopstukken die zich bewegen op dit gebied van de podiumkunsten vinden hun weg naar de professionele podia en de kwaliteit van de programma's neemt toe. Echter, het multiculturele publiek vindt niet altijd even goed haar weg naar Nederlandse podia en kunstinstellingen en andersom wordt bijvoorbeeld de doelgroep van mensen met Noord-Afrikaanse roots niet of nauwelijks bereikt door deze festivals en kunstinstellingen. Djemaa el Fna Rotterdam speelt duidelijk een bemiddelende rol in de behoefte van deze partijen en geeft daarmee het festival haar actualiteit en urgentie. Hieronder volgen de programmaonderdelen van Djemaa el Fna Rotterdam 2016. Daar komt zoals gezegd in 2017 het programmaonderdeel dans bij.

Programmaonderdelen Djemaa el Fna 2016

- Muziek
- Theater & Film
- Comedy & Spoken Word
- Literatuur
- Culinaire Talkshows
- Masterclasses & Workshops

Muziek

De Noord-Afrikaanse cultuur kent vele muziekstijlen, ieder met een eigen achtergrond en sfeer. Djemaa el Fna Rotterdam streeft binnen het programmaonderdeel **muziek** naar een gevarieerd programma voor een breed publiek waarin deze verschillende stijlen een eigen plek krijgen, met de verhalende traditie van de Maghreb als overkoepelende factor. De stijlen variëren van *chaabi* tot *sharki* en van *amazigh* tot *regadda*. Het muziekprogramma van Djemaa el Fna Rotterdam zoekt de grenzen op tussen traditie en experiment en brengt graag Rotterdamse partijen die mooie dingen doen samen op het plein. Jong talent staat er naast de gevestigde orde, elektronica naast akoestisch geluid en synthesizer naast *darbuka*.

Programmeur van het programmaonderdeel muziek is Roufaida Aboutaleb. Zij programmeerde in 2016 onder meer de volgende acts voor Djemaa el Fna Rotterdam:

Codarts Talent | In samenwerking met de afdeling Wereldmuziek van Codarts presenteert Djemaa el Fna Rotterdam twee keer een talent: muzikleraar, songwriter en uitvoerende muzikant Serhat Aydogan en de gedreven flamenco-formatie Flamenco de la Frontera.

Kasba | Is de Nederlands-Marokkaanse stem van het midden. De band brengt een energieke cross-over van Noord-Afrikaanse en westerse muziek, met maatschappelijk geëngageerde teksten. Kasba werkte samen met tal van artiesten zoals Paul de Leeuw, het Metropole Orkest, Frank Boeijen en BLØF.

Dakka Inara | Waar de muzikanten van Dakka Inara ook zijn, zij maken er altijd een feestje van. De sfeermakers met hun oorspronkelijke Arabische instrumenten stoppen pas als alle handjes in de lucht zijn en alle voetjes van de vloer. Vanaf de eerste editie van Djemaa el Fna Rotterdam hebben ze dat bewezen.

Maghreb Talent | Maghreb Talent is een kweekvijver waar jong talent van amateurkunst naar vakopleiding en vervolgens naar professionalisering begeleid wordt. Vanuit de passie hen een kans te geven om met hun roots in aanraking te komen. Met op Djemaa el Fna Rotterdam onder anderen Numidia El Morabet, in 2015 finalist van *The Voice Kids*.

Jughurta (FRA) | Jughurta maakt oriëntaalse *deep house*. Het duo uit Frankrijk combineert op ambitieuze wijze legendarische oosterse en Berbermuziek met moderne elektronische muziek. Jughurta leeft voor het ontmoeten van nieuwe mensen en het geven van intense concerten. *Dit concert werd geprogrammeerd in samenwerking met het Atlas Electronic Music & Arts Festival*.

DJ mps PILOT | Door zijn vele reizen en interesse voor grensverleggende dance ontstaan kruisbestuivingen en afsplitsingen in alle mogelijke richtingen en tussen allerlei verschillende moderne genres. Dj mps PILOT brengt deze in kaart met geraffineerde en eigentijdse mixen van niet-westerse muziek.

Al Wahda Afrah & Music Generations | *Talent voor gastvrijheid* brengt verschillende Rotterdammers samen, zoals de kinderen van koor Al Wahda Afrah, vluchtelingen en de zangers van Music Generations – jong en oud. Samen brengen zij een concert in hiphop, zang, spoken word en *anasheed* met als thema: gastvrijheid.

Duo 5Amsa | Onder de naam Duo 5amsa spelen Samira Dainan en Dieter van der Westen eigen akoestische Noord-Afrikaanse liedjes. Zangeres en schrijfster Samira Dainan verzorgt de teksten en zangmelodieën, de muziek wordt geschreven en gearrangeerd door Dieter van der Westen.

Ain Sbilila (MAR) | Ain Sbilila is in 2003 opgericht met als doel de traditionele dans en muziek uit de regio Deboudou in Marokko uit te dragen in binnen- en buitenland. De groep uit Marokko bestaat uit negen muzikanten en speelt onder andere de traditionele *reggada*.

Theater & Film, Comedy & Spoken Word

“Turken die van roti houden, Marokkanen die pastechi eten, Antillianen die dürüm halen, Surinamers die tajine proberen en ik die alles eet, terwijl ik ondertussen reclame maak voor andijviestamppot. Ik hou d'r van. Ik hou van d'r, van Nederland. Inclusief alle invloeden die haar tot haar maken. En mij tot mij.” [Derek Otte \(programmeur comedy & spoken word Djemaa el Fna Rotterdam\)](#)

In de programmaonderdelen **theater & film** en **comedy & spoken word** staan ontmoetingen tussen culturen centraal. Het zijn kunstvormen waarin bij uitstek onderwerpen over culturele diversiteit kunnen worden aangesneden, vaak in interactie met het publiek. Hoe is de eerste generatie allochtonen naar Nederland gekomen? Hoe groeien hun kinderen en de kinderen van hun kinderen op? Er zijn veel humoristische anekdotes en verhalen die een inkijkje geven in de huiskamers van Nederlanders met Noord-Afrikaanse roots. Nieuwsgierigheid naar hun cultuur, humor en anekdotes zijn de sleutelwoorden voor deze programma's. Deze programmaonderdelen worden aangevuld met straattheater, circusartiesten en kinderworkshops.

Dit programma wordt ingevuld door Ineke Kruizinga van Stichting De Loodsen in samenwerking met Joyce van Dongen en Debbie Kartadiwirja (Theater Zuidplein), host van Café el Fna op de vrijdag Rajae El Mouhandiz en Derrek Otte (Pagina Groots). Zij programmeerden in 2016 onder meer de volgende acts voor Djemaa el Fna Rotterdam:

Openingsact Shéhérezade | *Shéhérezade* is een live performance van operazangeres Lotte Bovi. Videokunstenaar Marieke van der Lippe en specialist in 3D-mapping Olivier Scheffer maakten de *visuals*, die geprojecteerd worden op de monumentale drijvende jurk van Lotte Bovi en geïnspireerd zijn op Arabische ornamenten en Europese moderne kunst. De performance is gebaseerd op *Shéhérezade*, de compositie van Ravel uit 1903. Pianist Kees Wieringa bewerkte de originele partituur tot een nieuwe compositie, die zich beweegt van conventioneel klassieke naar moderne muziek vol Arabische ritmes en harmonieën. Met onder anderen zangeres Karima el Fillali.

Theater Zuidplein | Theater Zuidplein presenteerde in Café el Fna previews van voorstellingen uit het gloednieuwe theaterseizoen. Met het programma *Gelukzoeker* van Soufiane Moussouli over hoe het is en voelt om als illegaal in Europa te wonen en *De Wenteltoren* van jeugdtheatergroep Knars over samenwerken, samenleven, maar ook over nieuwsgierigheid. Ook op het programma: *Maghreb Icons* van Andalus Voices waarin het publiek meegenomen wordt op een muzikale reis langs iconen uit het verleden en het programma *Thuis, Ontheemd* van Rajae El Mouhandiz, een autobiografisch en muzikaal portret over anders durven zijn, vrijheid en identiteit.

Film | *De dominospeler* gaat over opa Laid en zijn kleinzoon Aziz. Terwijl de familie steeds meer worstelt met de dementie van opa, verlangt hij vooral terug naar zijn geboortedorp. Het spelen van domino en de vriendschap met zijn kleinzoon houdt hem op de been. Het scenario en de regie voor deze korte film is in handen van acteur Hakim Traida.

Comedy & Spoken Word | Het comedy & spoken word-programma van Djemaa el Fna Rotterdam laat de diversiteit in de podiumkunsten zien. Samen met de comedians en entertainers Yahia Yousfi en Samir Firgil dompelt de Rotterdamse dichter en woordkunstenaar Derek Otte het publiek onder in een bad cultuurverschillen. Met grappen, grollen, gedichten en eigenzinnige taaltovenarij, telkens in rondes van ongeveer een half uur.

Literatuur

De inspiratie voor het schrijverspodium ligt in de Maghreb-cultuur, die is gebaseerd op de verhalende overdracht. Verhalen worden verteld van generatie op generatie en hebben meestal een diepere betekenis. Voor het programmaonderdeel **literatuur** van Djemaa el Fna Rotterdam worden bekende en minder bekende dichter en schrijvers uitgenodigd om in een intieme setting zichzelf en hun werk aan onze bezoekers te presenteren en hun culturele achtergrond en/of hun visie op de multiculturele samenleving met ons te delen.

Het literair programma van Djemaa el Fna Rotterdam zoekt een gezonde balans tussen opkomend talent en ervaren artiesten. De literaire kopstukken Anne Vegter en Maud Vanhauwaert namen jong talent (**Lotte Lentes, Gino van Weenen, Maaike Rijntjes** en **Maud Mulier**) bij de hand en droegen het publiek aan hen over.

Programmeur van het literaire programma is Monique van Oosterhout. Zij is eigenaar van boekwinkel v/h Van Gennep en werkt samen met diverse organisaties van culturele evenementen in de stad, zoals Djemaa el Fna Rotterdam, Poetry International en Duizel in het Park. In haar zoektocht naar jong talent werkte zij samen met het Nijmeegs literair productiehuis Wintertuin. Monique programmeerde in 2016 de volgende schrijvers en dichters voor Djemaa el Fna Rotterdam:

Wilfried de Jong | Wilfried de Jong (1957) is theater- en televisiemaker en schrijver. Toen hij op zijn zeventiende van het atheneum afzwaaide, stelde hij zijn studiekeuze een jaartje uit en ging naar een kibboets. Weer in Rotterdam zat hij drie en een halve maand bij zijn ouders thuis in een donkerbruine draaistoel naast de pick-up voor het raam en dacht na. Hij kwam tot de geruststellende gedachte dat hij zijn leven zelf kon beïnvloeden en dat het wel in orde zou komen. Inclusief twijfel en chaos, want dat hoort bij hem. De jongen voor het vensterglas is een vijftiger geworden.

Khalid Boudou | Khalid Boudou (1974) is geboren in Marokko. Hij schreef theaterstukken voor onder andere *Briza* en verhalen en artikelen voor *NRC Magazine*, *Esquire* en *de Volkskrant*. Zijn debuutroman *Het schnitzelparadijs* werd in 2002 bekroond met het Gouden Ezelsoor, de jaarlijkse prijs voor het best verkochte debuut. Het boek is vertaald in het Italiaans, Engels en Duits en werd in 2005 succesvol verfilmd door Martin Koolhoven. Jongerenroman *Pizzamaffia* werd bekroond met de Debuutprijs van de Jonge Jury en is ook verfilmd. Zijn recept tegen een rothumeur is seks, koffie, muziek en Bukowski. In die volgorde.

Raoul de Jong | Raoul de Jong (1984) is schrijver, programmamaker, danser en levensgenieter. Hij maakte items voor *Café de Liefde* van de VPRO en schreef en regisseerde het programma *Iedereen kan dansen* voor Villa Achterwerk. Raoul de Jong schreef columns en publiceerde vijf boeken. Met *Stinknegers* won hij de Dick Scherpenzeelprijs. Zijn meest recente boek *De grootsheid van het al*, over de wandeltocht van zijn voordeur in Rotterdam naar zijn moeder in Marseille, werd genomineerd voor de Bob den Uyl Prijs 2014 en bekroond als Beste Rotterdamse Boek 2015. Deze sympathieke Rotterdammer wil al schrijvend de wereld romantisch maken.

Anne Vegter | Anne Vegter (1958) is dichter, prozaïst en toneelschrijver. Zij debuteerde in 1989 met het kinderboek *De dame en de neushoorn*, dat meteen werd bekroond met de Woutertje Pieterse Prijs. In 1991 publiceerde Vegter haar eerste gedichtenbundel *Het veerde*. Uit kinderboeken nam ze de illustraties en wonderlijke taal mee. In 1994 debuteerde zij als prozaschrijfster met de verhalenbundel *Ongekuiste versies* en twee jaar later schreef ze haar eerste toneelstuk *Het recht op fatsoen*. De scheidslijnen tussen de verschillende genres houdt zij zo vloeiend mogelijk. In 2013 werd Anne Vegter benoemd tot Dichter des Vaderlands.

Anuar | Anuar (1978) is cabaretier, (tekst)schrijver en programmamaker. Met roots in Marokko groeide hij op in de Utrechtse wijk Overvecht. Anuar won in 2004 het Rotterdamse cabaretfestival Cameretten. Hij is snel, heeft lef en staat ergens voor, en vooroordelen tussen Marokkanen en Nederlanders komen veelvuldig terug in zijn theatershows. Als comedian en tekstschrijver leverde de rasverteller en innemende grappenmaker talrijke bijdragen aan bekende tv-programma's, zoals

Raymann is Laat, The Comedy Factory en *De Dino Show*. Anuar debuteerde in 2015 met zijn roman *Op zoek naar mijn voorhuid*. Sindsdien is Jörgen Raymann fan voor het leven.

Mustafa Stitou | Mustafa Stitou (1974) is geboren in Marokko, groeide op in Lelystad en studeerde geschiedenis en filosofie in Amsterdam. In 1994 debuteerde hij met de dichtbundel *Mijn vormen*. Het Scapino Ballet Rotterdam voerde in 2001 een choreografie van Nanine Linning uit op basis van enkele van Stitous gedichten en voor de Filmmuseum Biënnale 2003 schreef hij teksten bij zwijgende filmbeelden. In 2004 werd zijn dichtbundel *Varkensroze ansichten* (2004) bekroond met de VSB Poëzieprijs. Stitou wordt wel beschouwd als een van de belangrijkste dichters van zijn generatie. In 2009 werd hij benoemd tot Stadsdichter van Amsterdam.

Maud Vanhauwaert | Maud Vanhauwaert (1984) is schrijver en tekstperformer. In Vlaanderen wordt zij wel omschreven als een poëzie-cabaretière. Haar debuutbundel *Ik ben mogelijk* verscheen in 2011 en werd bekroond met de Vrouw & Cultuur Debuutprijs. In 2014 verscheen *Wij zijn evenwijdig*, volgens de rugtekst "een bundel gedichten, een bochtig verhaal of een kleurrijke optocht van droevige moppen". Maud Vanhauwaert werd finalist van het Wereldkampioenschap Poetry Slam 2012 en het Leids Cabaret Festival 2014 en won in 2013 het Groot Nederlands Dictee bij de prominenten. In 2015 ging haar eerste solovoorstelling *Het is de moeite* in première.

Culinaire Talkshows & Masterclasses

Achter elke keuken gaat een ander verhaal schuil. Verhalen over familietradities, gewoonten en cultuur. Voor de **culinaire talkshows & masterclasses** gaan we op zoek naar de verhalen achter de gerechten. Bekende en minder bekende chefs koken favoriete recepten, live op het Podium Culinair of in een culinaire masterclass voor een select gezelschap. Ondertussen vertellen ze over zichzelf en hun relatie tot het gerecht. De drie festivaldagen in 2016 hadden een eigen thema: vrijdag is traditioneel couscous-dag, op zaterdag maken we zoet en zondag nemen we de tijd voor het bereiden van een tajine.

Programmeurs van het Culinair Podium zijn kunst- en cultuurkenner Samira Abbadi en culinair journalist Lot Piscaer. Zij programmeerden in 2016 onder meer de volgende culi's, koks en koekenbakkers voor de culinaire talkshows & masterclasses van Djemaa el Fna Rotterdam:

Saida & Abdelkader Benali | Met het programma *Couscous à la Casa Benali* neemt het echtpaar Saida en Abdelkader Benali, onder andere bekend van hun kleurrijke kookboek *Casa Benali*, ons mee op reis in de wonderde wereld van couscous.

Healthy Sisters | Najima en Rachida staan bekend als de eerste Nederlands-Marokkaanse *health bloggers*. Samen vielen ze 50 kilo af door hardlopen en gezond eten. Ze zijn het levende bewijs dat gezond eten en de Marokkaanse keuken prima samengaan!

Jamila Winwood | Als dochter van een Marokkaanse boer groeide Jamila Winwood op met biologisch eten. Ze keek over de schouder mee wanneer haar moeder en grootmoeder met de oogst traditionele gerechten bereidden. Herinneringen aan haar jeugd en haar latere reizen door Marokko waren de inspiratie voor haar kookboek *Van Tajine tot havermout*.

Mama Djemaa | Sessies als ode aan de mama's: moeders die zelf in de keuken staan of die de kookkunst van anderen inspireren. Tijdens Mama Djemaa gaan we, terwijl er een tajine/stoofschotel staat te pruttelen, luisteren naar verhalen van en over bijzondere moeders.

Rotterdamse Smaakmakers | Culi's, koks en koekenbakkers gaan aan tafel met journalist Lot Piscaer. Met Rotterdamse Smaakmakers uit diverse windstreken praat ze over de liefde voor koken, lekker eten en de factor die ons allemaal bindt: de stad.

Masterclasses | Chefs onthullen hun kookgeheimen in culinaire masterclasses naast het Podium Culinaire. Velen kennen **Siham Forkhani** van haar deelname aan *MasterChef Holland*. **Juf Karimama** is docent en moeder van drie kinderen. Bakken is haar passie. **Nadia & Merijn** schrijven kookboeken en houden van de mediterrane keuken. **Green Delight** geeft een masterclass in Aziatische sferen. **Jamila Winwood** én **Maison d'Arabique** geven een masterclass tajine.

Workshops/KIDS

Natuurlijk kunnen kinderen zich prima vermaken op Djemaa el Fna Rotterdam. Prachtige optredens om je ogen bij uit te kijken en het flessenspel om fanatiek jouw favoriete limonade te hengelen. Maar er zijn ook allerlei activiteiten speciaal voor kinderen.

Kijken is leuk, maar zelf doen is nog veel leuker! Kinderen kunnen filmmaken met de enige echte Hakim Traïdia, friet schieten en robots bouwen bij De Speelfabriek, dansen met Awen, brood bakken boven het vuur, schminken en knutselen. Er is ook een workshop muziek maken met vader en dochter Nordin en Safia, en met de *darbuka* (trommel) van het koor Al Wahda Afrah.

Op de Ambachtsmarkt kunnen de kinderen mooie beroepen uitproberen. Hoe doen ze dat eigenlijk, arganolie persen, houtbewerken en worsten maken? De stadsimker van Rotterdam legt uit waar honing vandaan komt.

Organisatie

Stichting De Loodsen

Met veel ervaring, expertise en creativiteit organiseert Stichting De Loodsen festivals en evenementen die de stad Rotterdam op sociaal en cultureel niveau versterken. Bij de organisatie van eigen festivals en evenementen, zoals Pleinbioscoop Rotterdam en Djemaa el Fna Rotterdam, heeft de stichting alle ruimte om zich artistiek en inhoudelijk te profileren en is zij verantwoordelijk voor het gehele proces: van vergunning- en fondsaanvragen tot programmering en uitvoering.

Stichting De Loodsen ondersteunt andere organisaties bij de realisatie van festivals en evenementen om eigen projecten op te zetten of bestaande projecten te versterken. Zo kon de stichting in de eerste twee jaar €20.000 investeren in Djemaa el Fna Rotterdam; daarna kon het festival op eigen benen staan. In de toekomst wordt de Stichting Djemaa el Fna Rotterdam opgericht. Zo wil Stichting De Loodsen in de toekomst verzilveren wat het de afgelopen jaren heeft uitgezet.

Tussen de verschillende festivals en evenementen van Stichting De Loodsen vindt een kruisbestuiving plaats in kennis, publiek en netwerk. In de komende jaren wil de stichting huidige projecten verder uitbouwen om de zichtbaarheid van de stichting en de evenementen te vergroten, door bijvoorbeeld activiteiten te organiseren in het verlengde van de festivals en evenementen door het jaar heen. De stichting wil ook aan een nog sterkere organisatiestructuur bouwen, met goede mensen en een gezonde financiële basis.

Projectteam, programmeurs, bestuur en vrijwilligers

Het **projectteam** van Djemaa el Fna Rotterdam bestaat uit Joost Maaskant (initiator en zakelijk leider Djemaa el Fna Rotterdam en directeur Stichting De Loodsen), Ineke Kruizinga (projectleider), Sissy Choi (productieleider), Nikki Kamps & Alia Azouzi (marketing en communicatie), Saskia Gravelijn (redactie) en Katinka Enkhuizen & Joran Klerks (vrijwilligerscoördinatie).

Het programma wordt samengesteld door een aantal ervaren en minder ervaren **programmeurs**, die elk met hun expertise en netwerk de aan hen toegewezen programmaonderdelen inrichten. **Projectleider Ineke Kruizinga** is verantwoordelijk voor de balans binnen het gehele programma en tussen de verschillende programmaonderdelen. Ze heeft een groot netwerk in de kunstwereld en op het gebied van **kinderprogramma** en **straattheater**. **Roufaida Aboutaleb** is groot liefhebber van **muziek** en zelf ook muzikant. In het programmeren van muziek voor Djemaa el Fna Rotterdam werkt zij samen met Codarts Rotterdam, Maghreb Talent en het Atlas Electronic Music & Arts Festival. **Samira Abbadi** en **Lot Piscaer** programmeren het **culinaire programma** en de **masterclasses**. Samira is kunst- en cultuurkenner en als adviseur educatie & ontwikkeling verbonden aan Hogeschool Rotterdam. Lot is freelanceschrijver en -journalist en restaurantrecensent voor *AD/Rotterdams Dagblad*. **Monique van Oosterhout** is eigenaar van Boekwinkel v/h Van Gennep, een actieve boekhandel die altijd aansluiting zoekt bij en een bijdrage levert aan literaire activiteiten in Rotterdam. Monique stelt het **literair programma** voor Djemaa el Fna Rotterdam samen en zocht in haar zoektocht naar jong talent de samenwerking met literair productiehuis Wintertuin. **Joyce van Dongen** en **Debbie Kartadiwirja** van **Theater Zuidplein** programmeren theater en comedy voor een multiculturele doelgroep in Rotterdam-Zuid. Zij stellen voor Djemaa el Fna Rotterdam in samenwerking met host van Café el Fna op de vrijdag **Rajae El Mouhandiz** een selectie van relevante **previews** op hun nieuwe theaterseizoen samen. **Derek Otte** van literair podium **Pagina Groots** is programmeur van **comedy & spoken word** voor Djemaa el Fna Rotterdam. Hij is huisdichter bij radiozender *FunX* en docent Spoken Word. In september 2015 debuteerde hij met de dichtbundel *Regelgeving*.

Het **bestuur** van Stichting De Loodsen voldoet aan de in de Governance Code Cultuur omschreven organisatiestructuur. Het bestuur bestaat uit Joost Maaskant en Meta de Mol van Otterloo. De raad van toezicht bestaat uit Joris Escher, Xandra Nibbeling en Saskia Kluyfhout.

Djemaa el Fna Rotterdam wordt voor een belangrijk deel mogelijk gemaakt door een groep gemotiveerde **vrijwilligers**. In hen zien wij een weerspiegeling van de doelgroep van het evenement. Het werk dat zij verzetten is een onmisbaar element in de festivalbeleving. Als tegenprestatie bieden wij hun een unieke werkervaring en een goede werksfeer.

Financiën

Stichting De Loodsen wil Djemaa el Fna Rotterdam laagdrempelig houden voor bezoekers en ondernemers. Bezoekers betalen sinds 2015 €4 entree per dag en €10 voor een passe-partout voor drie dagen. Deze prijzen zijn inclusief een programmaboekje. Kinderen t/m 12 jaar en ouderen van 65 jaar of ouder hebben gratis toegang tot het festivalterrein. Om de kosten voor het festival enigszins samen te dragen, betalen de ondernemers een pacht per dag.

In deze opzet kan ruim 60% van het beoogde budget gedragen worden door eigen inkomsten. Voor het continueren en uitbreiden van ons onderzoekende en verbindende inhoudelijke programma hebben wij ondersteuning nodig van diverse subsidiënten en fondsen. Alleen met een programmeringssubsidie kunnen we meer kwalitatief hoogwaardige voorstellingen en muziekoptredens uit binnen- en buitenland programmeren en een behoorlijke stap zetten van projectmatig naar meer structureel programmeren.

Contactgegevens Stichting De Loodsen

Zomerhofstraat 71, Unit 220

3032 CK Rotterdam

I. www.djemaaelfnarotterdam.nl

E. ineke@stichtingdeloodsen.nl

T. 010-4116693 | 06-11719131

KVK: 24412713

BTW: NL.8178.14.139.B01